

UDK: 811.134.2:378.147

ORCID: 0009-0002-4249-6609

ISPAN TILI GRAMMATIKASINI O‘QITISHDA ZAMONAVIY USUL VA STRATEGIYALAR: EMPIRIK TADQIQOT

Safarova Nodira Shavkat qizi

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, tayanch doktoranti

✉ nodirasafarova806@gmail.com | ☎ +998 95 035 74 91

Annotatsiya. Mazkur maqolada ispan tilining grammatikasini o‘qitish usullari va strategiyalari empirik tadqiqot asosida keng ko‘lamda tahlil qilinadi. O‘zbekiston davlat jahon tillari universitetida ispan tilini o‘rganayotgan 120 nafar talaba ishtirokida o‘tkazilgan eksperimental tadqiqotda deduktiv, induktiv, kommunikativ (CLT) va vazifaga asoslangan (TBLT) metodlarning samaradorligi qiyosiy tarzda o‘rganildi. Pre-test va post-test natijalari tahlili TBLT metodining eng yuqori natija (79,3/100) ko‘rsatganini, eklektik yondashuvning esa barcha guruhlar uchun optimal ekanligini isbotladi. Raqamli texnologiyalar (Duolingo, Anki, ChatGPT) mustaqil o‘rganishda qo‘shimcha samara berishi aniqlandi. O‘zbek (ona) tilli o‘quvchilar uchun kontrastiv grammatika tahlilidan foydalanish alohida samarali ekanligi ko‘rsatildi. Maqola ispan tili o‘qituvchilari va metodika tadqiqotchilari uchun amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so‘zlar: ispan tili grammatikasi, deduktiv yondashuv, induktiv yondashuv, kommunikativ til ta’limi (CLT), vazifaga asoslangan ta’lim (TBLT), kommunikativ kompetensiya, raqamli texnologiyalar, kontrastiv grammatika, empirik tadqiqot, o‘quv strategiyasi.

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ И СТРАТЕГИИ ОБУЧЕНИЯ ГРАММАТИКЕ ИСПАНСКОГО ЯЗЫКА: ЭМПИРИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ

Аннотация. В данной статье на основе эмпирического исследования проводится широкий анализ методов и стратегий обучения грамматике испанского языка. В эксперименте, проведенном с участием 120 студентов высших учебных заведений УзГМУЯ, изучалась сравнительная эффективность дедуктивного, индуктивного, коммуникативного (CLT) и задачно-ориентированного (TBLT) методов. Анализ результатов пре- и пост-теста показал, что метод TBLT обеспечивает наивысшие

результаты (79,3/100), а эклектический подход является оптимальным для всех групп обучающихся. Установлено, что цифровые технологии (Duolingo, Anki, ChatGPT) обеспечивают дополнительную эффективность при самостоятельной работе. Показано, что применение контрастивного грамматического анализа особенно продуктивно для носителей узбекского языка.

Ключевые слова: грамматика испанского языка, дедуктивный подход, индуктивный подход, коммуникативное обучение языку (CLT), задачно-ориентированное обучение (TBLT), коммуникативная компетенция, цифровые технологии, контрастивный анализ, эмпирическое исследование.

MODERN METHODS AND STRATEGIES IN TEACHING SPANISH GRAMMAR: AN EMPIRICAL STUDY

Annotation. This article presents an empirical study analysing methods and strategies for teaching Spanish grammar. An experiment conducted with 120 students at higher education institutions in UzSWLU examined the comparative effectiveness of deductive, inductive, communicative (CLT), and Task-Based Language Teaching (TBLT) methods. Pre-test and post-test analysis demonstrated that TBLT achieved the highest outcomes (79.3/100), while an eclectic approach proved optimal across all groups. Digital technologies (Duolingo, Anki, ChatGPT) provided additional benefits for self-directed learning. Contrastive grammar analysis was identified as particularly effective for Uzbek L1 learners. The article is of practical value for Spanish language teachers and methodology researchers.

Key words: Spanish grammar, deductive approach, inductive approach, communicative language teaching (CLT), task-based language teaching (TBLT), communicative competence, digital technologies, contrastive analysis, empirical research, learning strategy.

KIRISH

Tilshunoslik va metodika sohasida grammatikani o‘qitish masalasi doimo dolzarb bo‘lib kelgan. Instituto Cervantes ma’lumotlariga ko‘ra, ispan tili bugungi kunda 500 milliondan ortiq kishi uchun ona tili bo‘lib, 21 ta davlatda rasmiy til sifatida tan olingan — Yevropa Ittifoqi va BMT ishchi tillaridan biridir [1]. Bu haqiqat ispan tilini o‘rganishga bo‘lgan global talabni tushuntirib beradi. Biroq ispan tilining grammatik tizimi o‘ziga xos murakkabligi — xususan, fe’l tuslanishi, subxuntivo (hoxish-istak) mayli va jins-son moslashuvi kategoriyalari bilan ajralib turadi. O‘zbek (ona) tilli talabalar uchun bu kategoriyalar ayniqsa muammo tugvdiradi, chunki o‘zbek tilida jins kategoriyasi va subxuntivo mayli tizimi mavjud emas [2].

O‘zbekistonda ispan tiliga bo‘lgan qiziqish so‘nggi yillarda sezilarli darajada ortdi. O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti va boshqa oliy ta’lim muassasalarida ispan tili mutaxassis kadrlar tayyorlanmoqda, maktab va kollej dasturlarida ham ispan tili o‘rgatilmoqda. Shu bilan birga, grammatikani o‘qitishning samarali metodologiyasi ishlab chiqish hali ham tadqiqotchilar diqqat markazida turadi [2, 11]. Karimov (2023)

ta’kidlashicha, O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida xorij tillarini, jumladan ispan tilini o‘qitishda metodologik yondashuv zamonaviy talablarga mos keladigan tarzda yangilanishi kerak [11].

Mavzuning dolzarbligi uch muhim omil bilan belgilanadi. *Birinchidan*, o‘zbek ta’lim muhitiga moslashtirilgan ispan tili grammatikasi o‘qitish metodikasi hali to‘liq shakllanmagan [2]. *Ikkinchidan*, zamonaviy raqamli ta’lim texnologiyalari grammatika o‘qitishga yangi imkoniyatlar ochmoqda. *Uchinchidan*, kommunikativ yondashuv va an’anaviy metodlarni optimallashtirish masalasi dolzarbligicha qolmoqda [3]. Larsen-Freeman (2003) grammaring konsepsiyasini taklif etib, grammatikani statik qoidalar majmuasi sifatida emas, balki dinamik nutq jarayoni sifatida o‘rgatishni tavsiya qilgan [10].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Grammatikani o‘qitishga oid ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, ushbu sohada ikki asosiy paradigma — an’anaviy va kommunikativ yondashuvlar — uzoq vaqt davomida bir-biriga raqib bo‘lib keldi [5]. An’anaviy deduktiv yondashuv grammatikani avval qoida berib, keyin mashq qilish orqali o‘rgatishni nazarda tutadi. Bu usul XX asrning birinchi yarmida tilshunoslikda hukmron bo‘lgan struktural nazariyaga asoslangan.

Thornbury (2001) o‘zining “How to Teach Grammar” asarida grammatikani alohida tizim sifatida o‘rgatish va uni matn ichida o‘zlashtirish o‘rtasidagi farqni tavsiflab beradi [5]. Deduktiv yondashuv grammatik qoidalarini tez va aniq tushuntirish imkonini bersa-da, talabalarning ushbu qoidalarini real muloqotda qo‘llay olishi cheklangan bo‘ladi. Induktiv yondashuv esa talabalar grammatik qoidani misollar orqali mustaqil kashf etishini ta’minlab, uzoq muddatli esda saqlashga ko‘maklashadi [5].

Kommunikativ til ta’limi (CLT — Communicative Language Teaching) konsepsiyasi Hymes (1972) ishlariga asoslanib, grammatikani real muloqot vaziyatlarida o‘rganishni targ‘ib etadi [8]. Bu yondashuvda tilning to‘g‘ri (accuracy) va ravon (fluency) qo‘llanishi bir-birini to‘ldiruvchi sifatida qaraladi. Ispan tili kontekstida CLT yondashuvi Garcia Mayo (2007) tomonidan keng tadqiq etilgan va mutaxassislar uni TBLT metodi bilan integratsiyalash samaradorligini isbotlagan [6].

Ellis (2003) TBLT metodini ikki turga ajratadi: “focus on form” (shakl jihatiga e’tibor) va “focus on meaning” (ma’no jihatiga e’tibor) [4]. Topshiriq asosidagi o‘qitishda talabalar real hayotiy vaziyatlarni simulyatsiya qiladigan topshiriqlarni bajarishda grammatikani o‘zlashtiradi. Norris va Ortega (2000) o‘tkazgan meta-tahlil shuni ko‘rsatadiki, *form-focused instruction* aniq grammatik ko‘nikmalarni rivojlantirishda ancha samarali [12]. Texnologiyalar vositasida grammatikani o‘qitish masalasida Chapelle (2003) va Warschauer hamda Kern (2004) ishlari asosiy manba hisoblanadi [7, 9]. CALL (Computer-Assisted Language Learning) tizimida grammatika mashqlari avtomatlashtirilgan, bu esa o‘quvchilarga o‘z bilimlarini istalgan vaqt mustaqil mashq qilish imkonini beradi.

O‘zbekiston kontekstida ispan tilini o‘qitish metodikasiga oid tadqiqotlar Toshkent oliy maktablarida olib borilgan va o‘zbek (ona) tilli talabalar uchun xos grammatik qiyinchiliklar aniqlangan [2]. Xususan, subxuntivo (xohish-istak) maylini o‘zlashtirish va fe’l tuslanishini

o‘rganishda deduktiv izohlar mustahkam poydevor yaratishi, biroq kommunikativ mashqlar ko‘nikmani avtomatlashtirishda zaruriy shart ekanligi ta’kidlangan. Yusupova (2022) o‘zbek auditoriyasida ispan tilini o‘qitishning metodik xususiyatlarini o‘rganib, ona tili va o‘rganilayotgan til orasidagi tipologik farqlarni hisobga olish zarurligini ko‘rsatdi [2].

1-jadval.

Ispan tilini o‘qitishda qo‘llaniladigan asosiy metodologik yondashuvlarning qiyosiy tavsifi

Metod	Asosiy xarakteristika	Afzalliklari	Kamchiliklari	Asosiy manbalar
Deduktiv	Qoida → misol → mashq	Tez va aniq tushuntirish; tizimli bilim	Real muloqotda qo‘llash cheklangan	Thornbury, 2001 [5]
Induktiv	Misol → kashfiyot → qoida	Chuqur tushunish; uzoq muddatli eslab qolish	Dastlab sekin kechadi; chuqur bilim talab etadi	Thornbury, 2001 [5]
CLT (Kommunikativ)	Real muloqot orqali grammatika	Motivatsiya yuqori; ravonlik rivojlanadi	Yozma aniqlikka yetarli e’tibor berilmasligi	Hymes, 1972 [8]; Garcia Mayo, 2007 [6]
TBLT	Hayotiy vazifalar orqali grammatika o‘rganiladi	Grammatika + kommunikatsiya uyg‘unlashadi	Murakkab rejalashtirish talab etadi	Ellis, 2003 [4]; Garcia Mayo, 2007 [6]
CALL / Raqamli	Texnologiyalar asosida mustaqil o‘rganish	Moslashuvchan; mustaqil mashq imkoni	AI vositalar ba’zan noto‘g‘ri misol berishi	Chapelle, 2003 [7]; Warschauer, 2004 [9]

(Manba: Thornbury (2001), Ellis (2003), Garcia Mayo (2007), Chapelle (2003) asosida muallif tomonidan tuzilgan.)

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot kompleks metodologiyaga asoslangan bo‘lib, unda miqdor va sifat jihatlari uyg‘un tarzda qo‘llanildi. Birinchi bosqichda ispan tili grammatikasini o‘qitish metodikasiga oid xorijiy va mahalliy ilmiy adabiyotlar hamda pedagogik tajriba manbalari keng ko‘lamda o‘rganildi [3]. Adabiyotlar tahlili 2000–2024 yillar mobaynida nashr etilgan 45 ta ilmiy maqola va monografiyani o‘z ichiga oldi.

Ikkinchi bosqichda Toshkent shahridagi oliy ta’lim muassasalarida ispan tilini o‘rganayotgan 120 nafar talaba ishtirokida pedagogik kuzatuv va so‘rovnoma o‘tkazildi. Ishtirokchilar 4ta eksperimental guruhga bo‘linib, har bir guruhda 30 nafar talaba bo‘lgan holda turli o‘qitish metodlari qo‘llanildi. Pre-test natijalariga ko‘ra, barcha guruhlar o‘rtasida

statistik jihatdan sezilarli farq kuzatilmadi ($p=0.43$), bu esa guruhlar tengligini tasdiqladi. O‘qitish jarayoni 16 hafta — bir semestr davomida olib borildi. Har hafta 4 soat grammatika darsi o‘tkazildi. Post-test natijalari SPSS 26.0 dasturiy ta’limoti yordamida tahlil qilindi [4].

2-jadval.

Tadqiqot dizayni va ishtirokchilar taqsimoti

Guruh	Qo‘llanilgan metod	Ishtirokchilar soni	O‘qitish vaqti	Pre-test o‘rt. ball
G-1	Deduktiv usul	30 nafar	16 hafta × 4 soat	54,2/100
G-2	Induktiv usul	30 nafar	16 hafta × 4 soat	53,8/100
G-3	Kommunikativ (CLT)	30 nafar	16 hafta × 4 soat	55,1/100
G-4	TBLT metodi	30 nafar	16 hafta × 4 soat	54,6/100
Jami	Barcha guruhlar	120 nafar	—	$p = 0.43$ (farq yo‘q)

(Manba: Muallif tomonidan tuzilgan. Tadqiqot 2024–2025 o‘quv yilida o‘tkazildi. Statistik tahlil: SPSS 26.0.)

So‘rovnoma natijalarini tahlil qilishda Likert shkalasidan foydalanildi (1 dan 5 gacha). Talabalarning grammatika o‘zlashtirish darajasini o‘lchash uchun oldin va keyin test (pre-test/post-test) metodidan foydalanildi. Bundan tashqari, o‘quvchilarning o‘z-o‘zini baholash (self-assessment) natijalari va o‘qituvchi kuzatuvlari ham tahlilga kiritildi [4]. Texnologik vositalar sifatida Duolingo, Anki (lug‘at kartalari) va ChatGPT asosidagi grammatika mashqlari barcha guruhlarda qo‘llab-quvvatlovchi vosita sifatida sinovdan o‘tkazildi [7].

NATIJARLAR VA MUHOKAMA

Post-test natijalarining qiyosiy tahlili. Tadqiqot natijalari 4ta guruhda qo‘llanilgan o‘qitish usullarini solishtirishga imkon berdi. Post-test o‘tkazilishidan oldin barcha guruhlar uchun grammatika fanining sillabus va o‘qish materiallari bir xil bo‘lganligi ta’minlandi. Farq faqat o‘qitish metodologiyasida bo‘lganligi tufayli natijalar to‘g‘ridan-to‘g‘ri taqqoslanishi mumkin. 3-jadval va 1-rasmda har bir guruhning pre-test va post-test natijalari ko‘rsatilgan.

3-jadval.

Guruhlar bo‘yicha pre-test va post-test natijalari (100 ballik tizim)

Guruh	Metod	Pre-test (o‘rt.)	Post-test (o‘rt.)	O‘shish (Δ)	Yozma aniqlik	Og‘zaki ravonlik
G-1	Deduktiv	54,2	68,4	+ 14,2	Yuqori	Past-o‘rta
G-2	Induktiv	53,8	72,1	+ 18,3	O‘rta- yuqori	O‘rta
G-3	CLT	55,1	74,8	+ 19,7	O‘rta	Yuqori
G-4	TBLT	54,6	79,3	+ 24,7	Yuqori	Yuqori

(Manba: Tadqiqot ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan. * $p < 0.05$ barcha guruhlar uchun.)

Vizual taqqoslash (1-rasm) uchun har bir guruhning post-test natijalari quyida keltirilgan:

Guruh	Post-test natijalari (100 ballik tizim)	Ball
G-1: Deduktiv		68.4
G-2: Induktiv		72.1
G-3: CLT		74.8
G-4: TBLT		79.3

1-rasm. Guruhlar bo‘yicha post-test natijalari (100 ballik tizim). ■ — olingan ball, ■ — yetishmagan ball.

Deduktiv usul qo‘llanilgan guruh (G-1, $n=30$) talabalarida grammatik qoidalarini tezroq yodlash kuzatildi. Lekin post-test natijalariga ko‘ra, ularning real muloqot vaziyatlarida qoidalarini qo‘llash ko‘rsatkichi nisbatan past bo‘ldi — o‘rtacha ball 68,4/100. Subxuntivo mayli va preterite-imperfecto qarama-qarshiligini o‘zlashtirishda bu guruh eng yuqori aniqlikni ko‘rsatdi, biroq murakkab gap qurishda ko‘proq xato qildi [5]. Bu natija Thornbury (2001) ning xulosalari bilan mos keladi.

Induktiv usul qo‘llanilgan guruh (G-2) talabalar dastlab grammatik qoidani mustaqil kashf etishda qiynaldi, ammo uzoq muddatli esda saqlash ko‘rsatkichlari yuqori bo‘lgan holda post-test o‘rtacha ball 72,1/100 ni tashkil etdi. Fe‘l zamonlarini o‘zlashtirishda bu guruh boshqalarga nisbatan yaxshiroq natija ko‘rsatdi. Bunday natija Ellis (2003) ning “focus on form” tadqiqot xulosalari bilan ham hamohang [4].

Kommunikativ yondashuv qo‘llanilgan guruhda (G-3) og‘zaki nutq ko‘nikmasi sezilarli darajada rivojlandi. Post-test o‘rtacha ball 74,8/100, biroq yozma grammatik savodxonlik bir oz past bo‘lganligi aniqlandi. Bu guruhning muloqot vaziyatlarida ispan tilida o‘z fikrini erkin ifodalash qobiliyati boshqa guruhlariga nisbatan ancha yuqori bo‘lganligi kuzatuv natijalari bilan tasdiqlandi [6]. Garcia Mayo (2007) ning CLT va TBLT integratsiyasi bo‘yicha xulosalari ushbu natijani qo‘llab-quvvatlaydi [6].

TBLT metodi asosida o‘qitilgan guruh (G-4) eng yuqori natijalarni namoyish etdi — o‘rtacha umumiy ball 79,3/100. Bu guruhda grammatika va kommunikativ ko‘nikma uyg‘un rivojlandi. Real hayotiy topshiriqlarni bajarishda (mehmonxonada xona band qilish, yo‘lovchilar bilan muloqot, elektron xat yozish kabilar) ushbu guruh talabalar ispan tilidan ancha erkin va to‘g‘ri foydalana oldi. Bu natija Ellis (2003) va Garcia Mayo (2007) tadqiqotlari bilan mos tushadi [4, 6]. Norris va Ortega (2000) meta-tahlilida ham *form-focused instruction*ning o‘z o‘rni borligini inobatga olgan holda TBLT muvaffaqiyatini ta’minlashda deduktiv asoslardan foydalanilgan deb taxmin qilish mumkin [12].

4-jadval.

Guruhlar bo'yicha grammatik xatolar tahlili (post-test asosida)

Grammatik hodisa	G-1: Deduktiv	G-2: Induktiv	G-3: CLT	G-4: TBLT	Umumiy qiyinchilik darajasi
Fe‘l tuslanishi (prezent)	12%	9%	11%	7%	O‘rta
Subxuntivo mayli	28%	24%	19%	15%	Yuqori
Preterite-Imperfecto farqi	25%	18%	22%	14%	Yuqori
Rod-son moslashuvi	18%	16%	13%	10%	O‘rta
Predloglar qo‘llanishi	20%	19%	17%	13%	O‘rta
Artikl tizimi	16%	15%	14%	11%	Past-o‘rta

(Manba: Post-test ishlarining tahlili asosida muallif tomonidan tuzilgan. Ko‘rsatkichlar — xato ulushi (%).)

Raqamli texnologiyalar samaradorligi. Texnologik vositalar (Duolingo, Anki, ChatGPT) barcha guruhlarda qo‘llab-quvvatlovchi vosita sifatida ijobiy natija berdi [7]. 5-

jadvaldagi so‘rovnoma natijalari raqamli vositalarning talabalar tomonidan qabul qilinishini batafsil ko‘rsatmoqda.

5-jadval.

Raqamli ta'lim vositalarining talabalar tomonidan baholanishi (Likert shkala, 1–5)

Vosita	Grammatikaga yordam (o‘rt.)	Mustaqil o‘rganish (o‘rt.)	Motivatsiya (o‘rt.)	Umumiy baho
Duolingo	3,9	4,3	4,5	4,2 / 5
Anki (lug‘at kartalari)	4,1	4,6	3,8	4,2 / 5
ChatGPT asosidagi mashqlar	3,7	4,1	4,2	4,0 / 5
Lingvist platformasi	3,5	3,9	3,6	3,7 / 5

(Manba: Talabalar so‘rovnomasi natijalari (n=120). Likert shkala: 1 = juda past, 5 = juda yuqori.)

O‘zbek (ona) tilli o‘quvchilarda kuzatilgan xususiyatlar. Muhokamada ayon bo‘lgan muhim topilma shuki, o‘zbek (ona) tilli talabalar uchun ispan tilidagi grammatik kategoriyalarni ona tillararo taqqoslash (contrastive grammar) usulida tushuntirish ko‘proq samara berayotganligi aniqlandi. Subxuntivo maylini o‘zlashtirishda deduktiv izoh + kommunikativ mashqlar kombinatsiyasi eng yuqori samara berdi [5]. Fe‘l tizimini (verb paradigm) o‘rganishda vizual jadvallar va mnemotexnik usullar TBLT bilan birgalikda eng yaxshi natijani ko‘rsatdi. Yusupova (2022) o‘zbek auditoriyasida ispan tilini o‘qitishning metodik xususiyatlarini o‘rganib, ona tili va o‘rganilayotgan til orasidagi tipologik farqlarni o‘quv materiallarida e‘tiborga olish zarurligini ko‘rsatgan edi. Mazkur tadqiqot bu xulosani empirik jihatdan tasdiqladi [2].

6-jadval.

O‘zbek (ona) tilli talabalar uchun ispan tili grammatikasida xos qiyinchiliklar va tavsiya etilgan metodlar

Grammatik hodisa	Qiyinchilik sababi (o‘zbek tili bilan farqi)	Samarali metodologik yondashuv
Subxuntivo mayli	O‘zbek tilida subxuntivo tizimi yo‘q	Deduktiv izoh → TBLT dialoglar → kontrastiv jadval

Grammatik hodisa	Qiyinchilik (o‘zbek tili bilan farqi)	Samarali metodologik yondashuv
Rod kategoriyasi (el/la)	O‘zbek tilida grammatik rod kategoriyasi yo‘q	Vizual rang-tasvir; mnemotexnika; leksik yodlash
Ser/Estar farqi	O‘zbek tilida “to be” ning ikki turli shakli yo‘q	Kontrastiv tahlil; kontekstli mashqlar; TBLT
Fe‘l tuslanishi (paradigma)	O‘zbek tilida shaxs-son qo‘shimchalari boshqacha	Vizual paradigma jadvali; spiral mashqlar
Artikl tizimi (el/la/un/una)	O‘zbek tilida artikl tizimi yo‘q	Kontekstli o‘qish; induktiv kashfiyot metodi

(Manba: Yusupova (2022) [2] va mazkur tadqiqot natijalari asosida muallif tomonidan tuzilgan.)

XULOSA

Mazkur tadqiqot ispan tili grammatikasini o‘qitishda yagona mukammal metod mavjud emasligini empirik dalillar bilan tasdiqladi. TBLT metodi eng yuqori umumiy natijalarni ko‘rsatgan bo‘lsa-da (79,3/100), u ham deduktiv yoki induktiv yondashuvlarning ayrim afzalliklaridan foydalanmay qo‘ya olmaydi. Shu sababli eklektik — turli metodlarni moslashuvchan ravishda uyg‘unlashtiruvchi — yondashuv optimal deb topildi. Ushbu xulosa Norris va Ortega (2000) hamda Nassaji va Fotos (2011) ning keng ko‘lamli tadqiqotlari bilan hamohangdir [3, 12].

Tadqiqot natijalariga asoslanib, quyidagi amaliy tavsiyalar beriladi. Birinchidan, ispan tili grammatikasi darslarini loyihalashda o‘qituvchilar guruh tarkibini va talabalarning tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda metodlarni tanlashlari lozim. Ikkinchidan, semestr boshlarida tuzilmani tushuntirish uchun deduktiv yondashuv, o‘rtasida induktiv topshiriqlar, oxirida esa muloqotga asoslangan TBLT faoliyatlaridan foydalanish tavsiya etiladi [3, 5]. Uchinchidan, raqamli vositalarni kunlik uy vazifalarga integratsiya qilish maqsadga muvofiq. To‘rtinchidan, o‘zbek-ispan qiyosiy grammatika qo‘llanmasi yaratish dolzarb ehtiyojga aylangan.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Instituto Cervantes. El español: una lengua viva. Informe 2023. — Madrid: Instituto Cervantes, 2023. — 64 p. (Spanish language in the world: statistics and analysis // Испанский язык в мире: статистика и анализ)
2. Larsen-Freeman D. Teaching Language: From Grammar to Gramming. — Boston: Heinle & Heinle, 2003. — 189 p. (Tilni o‘qitish: grammatikadan grammaring’gacha // Преподавание языка: от грамматики к grammaring)
3. Karimov A.B. O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida xorij tillarini o‘qitishning zamonaviy usullari // Pedagogika va psixologiya. — 2023. — №2. — B. 31–40. (Modern

methods of teaching foreign languages in Uzbekistan higher education // Современные методы обучения иностранным языкам в вузах Узбекистана)

4. Norris J.M., Ortega L. Effectiveness of L2 Instruction: A Research Synthesis and Quantitative Meta-analysis // Language Learning. — 2000. — Vol. 50, No. 3. — P. 417–528. (Ikkinchi tilda o‘qitish samaradorligi // Эффективность обучения второму языку)

5. 2. Yusupova M.A. Ispan tilini o‘zbek auditoriyasida o‘qitishning metodik xususiyatlari // Xorij tillari. — 2022. — №3. — B. 45–52. (Methodological features of teaching Spanish in Uzbek audience // Методические особенности обучения испанскому языку в узбекской аудитории)

6. Nassaji H., Fotos S. Teaching Grammar in Second Language Classrooms. — New York: Routledge, 2011. — 198 p. (Ikkinchi tilda grammatikani o‘qitish // Обучение грамматике в классах второго языка)

7. Ellis R. Task-based Language Learning and Teaching. — Oxford: Oxford University Press, 2003. — 387 p. (Vazifalarga asoslangan tilni o‘rganish va o‘qitish // Обучение языку на основе заданий)

8. Thornbury S. How to Teach Grammar. — Harlow: Pearson Education, 2001. — 185 p. (Grammatikani qanday o‘qitish kerak // Как преподавать грамматику)

9. Garcia Mayo M.P. Investigating Tasks in Formal Language Learning. — Clevedon: Multilingual Matters, 2007. — 249 p. (Rasmiy til o‘rganishda topshiriqlarni o‘rganish // Исследование заданий в формальном обучении языку)

10. Chapelle C.A. English Language Learning and Technology. — Amsterdam: John Benjamins, 2003. — 213 p. (Ingliz tilini o‘rganish va texnologiya // Изучение английского языка и технологии)

11. Hymes D. On Communicative Competence // Sociolinguistics / J.B. Pride, J. Holmes (eds.). — Harmondsworth: Penguin, 1972. — P. 269–293. (Kommunikativ kompetensiya haqida // О коммуникативной компетенции)

12. Warschauer M., Kern R. Network-based Language Teaching: Concepts and Practice. — Cambridge: Cambridge University Press, 2004. — 240 p. (Tarmoqqa asoslangan tilni o‘qitish // Сетевое обучение языку)